ឃ្លាំមើលសភា និងតំណាងរាស្ត្រ

ខុមហ្វ្រែល COMFREL

រដ្ឋសភាជាតិក្នុងខែតុលា ដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ គឺជារយៈពេលសម័យប្រជុំពេញអង្គរដ្ឋសភាលើកទី៧ដែលស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលនេះ រដ្ឋសភាបានអនុម័តនូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីស្នើច្បាប់ និងកិច្ចព្រមព្រៀងផ្សេងៗចំនួន១១ ឯកសារ ប៉ុន្តែមានបញ្ហាចំរុងចំរាស់ទៅលើការពិភាក្សាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិការជាតិនិងការដកអភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រ។

បើទោះជាក្នុងពេលនេះរដ្ឋសភាមានការមមាញឹកក្នុងការពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ក្តីក៏អ្នកតំណាងរាស្ត្របានខិតខំចុះមូលដ្ឋានដើម្បីជួបប្រជាពលរដ្ឋនិងជួយអន្តរាគមន៍បញ្ហាផ្សេងទៅអាជ្ញាធរនិងរដ្ឋាភិបាល ។

I -ការបញ្ចេញមតិរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រក្នុងពេលប្រជុំពេញអង្គ

រូបសញ្ញាគណបក្សប្រើក្នុងរបាយការណ៍នេះ៖

គណបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជា

គណបក្ស សមរង្ស៊ី

គណបក្ស សិទ្ធិមនុស្ស

គណបក្ស ហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិច

គណបក្ស នរោត្តមរណឫទ្ធិ

រដ្ឋសភាក្នុងរយៈពេល៣ខែនេះ បានបើកសម័យប្រជុំលើកទី៧របស់ខ្លួនចំនួន**៩ព្រឹក** បានពិភាក្សានិងអនុម័តលើរបៀបវារៈចំនួន**១៣**ដែលក្នុងនោះមាន៨ជាច្បាប់សេចក្តីព្រាង ៣ជាការបោះឆ្នោតផ្តល់សេចក្តីទុកចិត្ត និង២ទៀតជាព្រះរាជសាររបស់ព្រះមហាក្សត្រ និងរបាយការណ៍ស្តីពីការចុះមូលដ្ឋានរបស់តំណាងរាស្ត្រចន្លោះសម័យប្រជុំលើកទី៦និងទី៧ មានន័យថាជាមធ្យមរដ្ឋសភាពិភាក្សា និងអនុម័តក្នុង១ព្រឹកបានប្រមាណជាង១របៀបវារៈ។

ក្នុងកំឡុងពេលនេះមានតែអ្នកតំណាងរាស្ត្រចំនួន**២១រូប** មកពីគណបក្សចំនួន៣ ក្នុងចំណោមគណបក្សចំនួន៥មានអាសនៈនៅរដ្ឋសភាបានឡើងបញ្ចេញមតិមានចំនួន**៥៤៤នាទី** ជាពិសេសទៅលើតួអង្គរាជរដ្ឋាភិបាល ការផ្តល់អនុសាសន៍លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់កំពុងពិភាក្សារ បៀបវារៈកំពុងពិភាក្សា តួអង្គរដ្ឋសភា និងតួអង្គជាតំណាងរាស្ត្រដ៏ទៃ។

ជាមធ្យមអ្នកតំណាងរាស្ត្រ១រូបបញ្ចេញមតិបាន២៦នាទី ព្រោះថាភាគច្រើនប្រធានក្រុមនៃអ្នកតំណាងរាស្ត្របានឡើងបញ្ចេញមតិពិភាក្សាច្រើនជាងគេ។

ចំណែកខ្លឹមសារនៃការបញ្ចេញមតិទៅលើតួអង្គខាងលើក្នុងន័យអព្យាក្រឹតមានចំនួន២៨៣នាទី (ស្មើនឹង៥២%នៃការបញ្ចេញមតិសរុប) ខ្លឹមសារវិជ្ជមាន ឬសរសើរដល់តួអង្គខាងលើមានចំនួន១២១នាទី (២២%) និងខ្លឹមសារអវិជ្ជមាន ឬរិះគន់មានចំនួន១៤០ (ស្មើនឹង២៦%)។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានគាំទ្រវាល់គ្រប់សេចក្តីព្រាង/ស្នើច្បាប់ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលស្នើនោះបានឡើងបញ្ចេញមតិចំនួន១០រូប (ស្ត្រី៣រូប) ចំនួន៣៦ដងស្មើនឹង២៩៣នាទីដែលជាមធ្យមអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនេះ១រូបបញ្ចេញមតិបាន៣០នាទី។ការបញ្ចេញមតិភាគច្រើនរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សនេះគឺ លើកសរសើរលើការងាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីធ្វើច្បាប់ រដ្ឋសភា សរសើរចំពោះបុគ្គលនាយករដ្ឋមន្ត្រី ការឆ្លើយតបនឹងតំណាងរាស្ត្រដ៏ទៃក្នុងន័យបំភ្លឺនិងលើកអំណះអំណាងជួយការពារសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ក៏ដូចជាឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងអ្នកតំណាងរាស្ត្រដ៏ទៃមកពីគណបក្សផ្សេងផងដែរ។

ចំណែកអ្នកតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សសមរង្ស៊ីបានឡើងបញ្ចេញមតិចំនួន១០រូប (ស្ត្រី២រូប) បានឡើងបញ្ចេញមតិចំនួន២២ដង ដែលស្មើនឹង២៤៥នាទី។ ជាមធ្យមតំណាងរាស្ត្រ១រូបបញ្ចេញមតិបាន២៥នាទី។ ការបញ្ចេញមតិរបស់តំណាងរាស្ត្រគណបក្សនេះបានផ្លាស់ប្តូរពីការនិយាយដែលកន្លងមកធ្លាប់តែរិះគន់ខ្លាំងៗអំពើពុករលួយនៅក្នុងប្រព័ន្ធតុលាការ មន្ត្រីរាជការ និងរដ្ឋាភិបាល បែរមកនិយាយភាគច្រើនគឺផ្តោតលើការលើកឡើងលើការរិះគន់ ជជែកពីចំនុចខ្វះខាតរបស់សេចក្តីព្រាង

ច្បាប់ ផ្តល់អនុសាសន៍និងលើកជាសំណួរដល់រាជរដ្ឋាភិបាលជាអ្នកការពារសេចក្តីព្រាងច្បាប់ រួមទាំងបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗរបស់មណ្ឌល។ អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនេះបានពាហិការមិនចូលរួមជជែកពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងថវិកា ២០១២ និងច្បាប់ផ្សេងក្រោយៗទៀត ព្រោះគណបក្សនេះយល់ថារដ្ឋសភាមានអធម្មនុញ្ញភាពរួចទៅហើយ ក្រោយពីសមាជិករបស់ខ្លួនបានលាឈប់ចំនួន៣រូប។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិ១រូបបានបញ្ចេញមតិចំនួន៦នាទីដែលការបញ្ចេញមតិនេះនិយាយពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋសភាអនុសាសន៍លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់របៀបវារៈកំពុងពិភាក្សា រដ្ឋសភា និងរាជរដ្ឋាភិបាល។

ចំណែកអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សបន្តឈឺចាប់ដោយគ្មានសម្លេងនិងមតិក្នុងរដ្ឋសភា ហើយក៏មិនបានលើកដៃគាំទ្រលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់មួយចំនួនដែរ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏គណបក្សនេះនៅតែធ្វើពហិការជារឿយៗចំពោះសេចក្តីព្រាងច្បាប់ណាដែលគណបក្សគិតថាមិនគាំទ្រឬសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះនៅមានកខ្វះខាតច្រើនមិនទាន់ដល់ពេលត្រូវអនុម័ត។

<u>ក្រាហ្វិចទី១៖ភាគរយអ្នកតំណាងរាស្ត្របានបញ្ចេញមតិក្នុងពេលប្រជុំពេញអង្គរដ្ឋសភាលើកទី៧ (តុលា-ធ្នូ)ធៀបនឹងចំនួនសរុបតាមគណបក្ស</u>

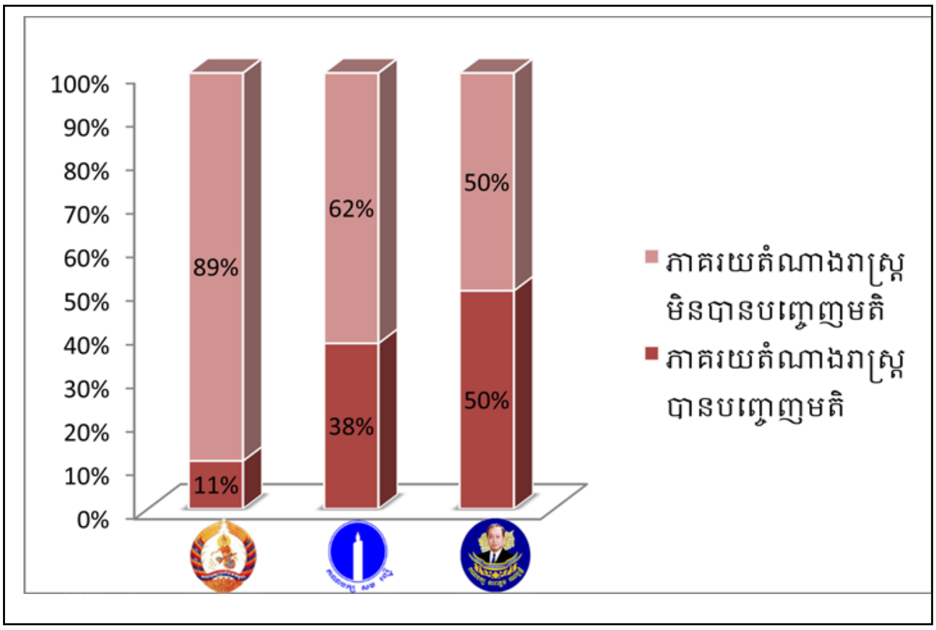

អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាចំនួន១០រូប បានបញ្ចេញមតិក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី៦ នេះស្មើនឹង១១% នៃចំនួនអ្នកតំណាងរាស្ត្រសរុបរបស់គណបក្សនេះ៩០រូបដែលចំនួននេះច្រើនជាងសម័យប្រជុំលើកទី៦ (ខែកក្កដា-កញ្ញា) មានអ្នកតំណាងរាស្ត្រតែ៩រូបចូលរួមបញ្ចេញមតិយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីចំនួន១០រូបដែលបានឡើងបញ្ចេញមតិស្មើនឹង៣៨% នៃចំនួនតំណាងរាស្ត្រសរុប២៦អាសនៈគឺកើនជាងរយៈពេលប្រជុំរដ្ឋសភាលើកទី៦ដែលមានតែ៩រូប។ដោយឡែកក្នុងសម័យប្រជុំលើកនេះក៏មានវត្តមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិ១រូប ក្នុងចំណោម២រូបបានឡើងបញ្ចេញមតិ។

<u>តារាងទី១៖ អ្នកតំណាងរាស្ត្របានបញ្ចេញមតិច្រើនជាងគេ៥រូប ក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី៧</u>

លរ	ឈ្មោះអ្នកតំណាងរាស្ត្រ	គណបក្ស	ចំនួនដង	អព្យាក្រឹត	វិជ្ជមាន	អវិជ្ជមាន	សរុប
១	ឯកឧត្តម ជាម យៀប		១២	៦៧	១៩	៦	៩២
២	ឯកឧត្តម ប៉ែន បញ្ញា		៩	៥០	៣៨	០	៨៨
៣	ឯកឧត្តម យឹម សុវណ្ណ		៦	១៩	៦	៣៦	៦១
៤	ឯកឧត្តម សុន ឆ័យ		៥	៣៥	៣	១៨	៥៦
៥	ឯកឧត្តម ឈាង វុន		៧	៣១	១៣	៤	៤៨

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **ជាម យៀប** មកពីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាមណ្ឌលព្រៃវែងជាអ្នកតំណាងរាស្ត្របានបញ្ចេញមតិច្រើនជាងគេមានដល់ទៅ១២លើកស្មើនឹង៩២នាទី ឬ១ម៉ោង៣២នាទី ដែលភាគច្រើនក្នុងការបញ្ចេញមតិនេះគឺក្នុងន័យអព្យាក្រឹត ហើយបើទោះជាការបញ្ចេញមតិក្នុងន័យអវិជ្ជមានមានតែ៦នាទី តែជាចំនួនច្រើនជាងគេបើធៀបនឹងអ្នកតំណាងរាស្ត្រដ៏ទៃបានបញ្ចេញមតិ។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **ប៉ែន បញ្ញា** មណ្ឌលព្រៃវែងនៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានឈរលេខរៀងទី២បានបញ្ចេញមតិចំនួន៩លើកស្មើនឹង៨៨នាទី (ឬ១ម៉ោង ២៨នាទី) បានបញ្ចេញមតិក្នុងន័យវិជ្ជមានច្រើនជាងគេចំនួន៣៨នាទី។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រលេខរៀងទី៣គឺអ្នកតំណាងរាស្ត្រ **យឹម សុវណ្ណ** មកពីគណបក្សសមរង្ស៊ីមណ្ឌលភ្នំពេញបានបញ្ចេញមតិចំនួន ៦លើកដែរគឺ៦១នាទី ស្មើនឹង១ម៉ោង១នាទី ហើយបានបញ្ចេញមតិច្រើនជាងគេលើចំនួនអវិជ្ជមានចំនួន ៣៦នាទី។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **សុន ឆ័យ** បានឈរនៅលេខរៀងលេខ៤ក្នុងចំនោមតំណាងរាស្ត្រទាំង៥ដែលបានបញ្ចេញមតិច្រើនជាងគេបានចំនួន ៥៦នាទី និងតំណាងរាស្ត្រ **ឈាង វុន** បានបញ្ចេញមតិនៅលំដាប់ទី៥ច្រើនជាងគេក្នុងចំនោមតំណាងរាស្ត្រដែលបានឡើងបញ្ចេញមតិចំនួន ២១រូប។

II- សេចក្តីព្រាងច្បាប់និងសេចក្តីស្នើច្បាប់និងសំលេងអនុម័តដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តនិងពិភាក្សាក្នុងសម័យប្រជុំលើកទី៧

តារាងខាងក្រោមពន្យល់ថារដ្ឋសភាបានពិភាក្សានិងអនុម័តលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ចំនួន៨ច្បាប់និងការដកអភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ការតែងតាំងការសំរួលសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលនិងការជ្រើសតាំងសមាជិកគណៈកម្មការ។

ដំណើការពិភាក្សានិងការអនុវត្តលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិការជាតិនិងការដកអភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រមានភាពចំរូងចំរាស់បផិវាទយ៉ាងខ្លាំង។ខាងក្រោមនេះជាឧទាហរណ៏នៃភាពចំរូងចំរាស់ក្នុងការពិភាក្សានិងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ថវិការជាតិ(ឬសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងថវិការ២០១២)។

ល.រ	ថ្ងៃខែ អនុម័ត	សេចក្តីព្រាងច្បាប់និងសេចក្តីស្នើច្បាប់	ចំនួនពេលនៃការពិភាក្សានិងអនុម័ត	សំលេងអនុម័ត
១	១៤ តុលា	-ការបោះឆ្នោតៈ ១-ទុកចិត្តលើការកែសម្រួលសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលចំនួន ១រូប ២-ទុកចិត្តលើការតែងតាំងអគ្គសវនករចំនួន១រូប និងអគ្គសវនកររងចំនួន២រូបនៃអាជ្ញាធរ សវនកម្មជាតិ	១ ព្រឹក	១០១/១០៩ ៨៨/១០៩
២	១៧ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើការធានាទូទាត់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឲ្យក្រុមហ៊ុនខេមបូឌា អ៊ិនធើណេស្សូណល អ៊ិនវេស្តមែនឌីវើឡុបមែនគ្រុប	១ ព្រឹក	៧១/៨៩

៣	៤ តុលា	-ការពិភាក្សានិងអនុមត័សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាស៊ីតខ្លាំង	២ ព្រឹក	៨១/៨៥
៤	៧ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីពន្ធនាគារ	២ ព្រឹក	៩៤/៩៦
៥	២៤ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រង ឆ្នាំ២០១២	១ ព្រឹក	៨៦/៨៦
៦	២៥ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងញៀន	១ ព្រឹក	៧៨/៧៩
៧	២៥ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការអនុម័តយល់ព្រមលើអនុសញ្ញាស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិលើប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់	១ ព្រឹក	៧៨/៧៨
៨	២០ តុលា	-ការអនុម័តលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភារបស់ឯកឧត្តម ចាន់ ចេង សមាជិកសភា មណ្ឌលខេត្តកណ្តាល	១ ព្រឹក	៨៨/៩៧
៩	២០ តុលា	-ការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងឯកឧត្តម ម៉ែន គួន ជាសមាជិកគណៈកម្មការកិច្ចការបរទេសសហប្រតិបត្តិ ការអន្តរជាតិ ឃោសនាការ និងព័ត៌មាន	១ ព្រឹក	៨៧/៨៧
១០	២១ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងថ្នាំកសិកម្ម និងជីកសិកម្ម	២ ព្រឹក	៧៩/៨០
១១	២១ តុលា	-ការពិភាក្សា និងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការកំនត់ចំនួនអសនៈរបស់រដ្ឋសភានៅនីតិកាលទី៥	១ ព្រឹក	៧៦/៧៩

ភាពចំរូងចំរាស់លើច្បាប់ថវិកាឆ្នាំ ២០១២

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងថវិកា ២០១២ ត្រូវបានពិភាក្សានិងអនុម័តក្នុងរយៈតែមួយព្រឹកគឺនៅព្រឹកថ្ងៃទី២៤ ខែវិច្ឆិកា កន្លងទៅនេះដោយគណបក្សប្រឆាំងគិតថាជាថ្ងៃដែលរដ្ឋសភាមានអធម្មនុញ្ញភាព ការពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គរដ្ឋសភាទៀតសោតក៏មិនមានការជជែកដេញដោលច្រើននោះទេ ហើយរយៈពេលដែលរដ្ឋសភាចាប់ផ្តើមធ្វើការពិនិត្យលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់រហូតដល់ពេលប្រជុំពេញអង្គនេះក៏មានរយៈពេលខ្លីផងដែរ។ តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏សេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះនៅតែអនុម័តដោយរដ្ឋសភាក្រោមសម្លេងគាំទ្រ ៨៦/៨៦ ដោយគ្មានសម្លេងមកពីគណបក្សប្រឆាំង។

មុនការពិភាក្សាតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សសមរង្ស៊ីចំនួន៣រូប បានសុំលាឈប់ ពីសមាជិកភាពសភាដែលអាចបង្កើតឲ្យអធម្មនុញ្ញភាព។ ផ្អែកលើមាត្រាទី៧៦នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ តំរូវឲ្យរដ្ឋសភាមានសមាជិកយ៉ាងតិច១២០រូប។ គឺដើម្បីការ

បង្កើតបញ្ហានេះ *"ដើម្បីអោយមានវិបត្តិធម្មនុញ្ញមួយអោយអន្តរជាតិចាប់អារម្មណ៍អ្នកអោយជំនួយចាប់អារម្មណ៍អោយគេពន្យាក្នុងការអោយ ជំនួយដែលសមាជិកគណបក្ស សម រង្ស៊ី ស្មគ្រ័ចិត្តទាំងអស់បង្កើតព្រឹត្តិការណ៍មួយដើម្បីបង្កើតវិបត្តិធម្មនុញ្ញ។"* នេះបើតាមសំដីលើកឡើងរបស់អតីតអ្នកតំណាងរាស្ត្រ **សម រង្ស៊ី** កាលពីសន្និសីទកាសែតថ្ងៃទី២១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ នៅទីស្នាក់ការគណបក្ស។

មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្ស សម រង្ស៊ី និងគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សក៏បានពហិកាមិនចូលរួមប្រជុំ និងប្រកាសមិនគាំទ្រសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះដែរ ដោយសារគណបក្សនេះយល់ថាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងថវិកា២០១២។ មានការពន្យល់ថាមាន កំណើនបំណុលពីបរទេសកាន់តែច្រើនដែលទាមទារឲ្យរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែកំចាត់អំពើពុករលួយក្នុងក្រសួង ការចំនាយខ្ជះខ្ជាយ សើរើនូវកិច្ចសន្យាសម្បទានដែលបាត់ប្រយោជន៍ជាតិ។

ចំពោះការមិនចូលរួម ក្នុងសម័យប្រជុំរដ្ឋសភារបស់គណបក្សទាំងពីរខាងលើនេះត្រូវបានអ្នកតំណាងរាស្ត្រ **ឈាង វុន** មកពីមណ្ឌលបាត់ដំបងរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាយល់ថានេះជានយោបាយដែលគណបក្សប្រឆាំងចង់ឲ្យមានការរាំងស្ទះដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ជាតិដើម្បីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានកើនសម្លេង *"កុំមានការព្រួយបារម្ភណ៍ដូចអ្នកនយោបាយគេយកមកនិយាយផ្សព្វផ្សាយយកមកនិយាយនោះទេ។ នយោបាយពួកគេធ្វើអោយមានការសង្ស័យ ធ្វើអោយយ៉ាងណាអោយរាំងស្ទះកុំអោយមានស្ពានមានថ្នលកុំអោយមានសាលារៀនកុំអោយមានភ្លើង"*

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ដែលរដ្ឋាភិបាលស្នើថាចាត់ទុកជាការប្រញាប់នេះ បានចំណាយពេលប្រជុំពិភាក្សានិងអនុម័ត អស់រយៈ១ព្រឹក ដែលក្នុងនោះមានអ្នកតំណាងរាស្ត្រចំនួន ៤រូប មកតែពីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ឡើងបញ្ចេញមតិចំនួន៨ដងអស់រយៈ៩០នាទី ស្មើនឹង១ម៉ោង៣០នាទី ចំនួននាទីនៃការបញ្ចេញមតិនេះគឺតិចជាងការពិភាក្សាហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងថវិកា ២០១១ ដែលចំណាយពេលអស់ ២ព្រឹក និង១ល្ងាច ហើយតំណាងរាស្ត្រមកពី ២គណបក្សគឺគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សសមរង្ស៊ី ចំនួន១២រូប បានឡើងបញ្ចេញមតិយោបល់ចំនួន ១៨ដង ស្មើនឹង ២៤៨នាទី (៤ម៉ោង ៨នាទី) ។ ការបញ្ចេញមតិរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងថវិកា ២០១២ ភាគច្រើនផ្តោតលើការសរសើរលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលធ្វើឲ្យមានកំនើនសេដ្ឋកិច្ច បង្ក្រាបបទល្មើសជលផល ប្រើប្រាស់ថវិកាជាតិចំទិសដៅទៅលើក្រសួងកសិកម្ម និងបង្កើតឲ្យមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធពេញផ្ទៃប្រទេស។ លើកឧទាហរណ៍ដូចអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ឈាង វុន តំណាងរាស្ត្រ បានលើកឡើងក្នុងថ្ងៃប្រជុំពេញអង្គថា *"ខ្ញុំយល់ឃើញថាហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ការគ្រប់គ្រង២០១២នេះគឺជាគំរោងច្បាប់ដែលមានឆន្ទះក្នុងការលើកកំពស់ជីវៈភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដូចលើកកំពស់ប្រទេសជាតិច្បាប់នេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់វិស័យការពារ សន្តិសុខសង្គម។"*

បើទោះបីជាយ៉ាងណាក៏មានការលើកឡើងពីខាងតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រឆាំង និងគណបក្សមានសម្លេងតិចថាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ល្អ អាចទទួលយកបានលុះត្រាតែមានសម្លេងការអនុម័តមកពីគ្រប់គណបក្សចូលរួមពិភាក្សានិងអនុម័ត។ ក្នុងការអនុម័តនិងការពិភាក្សា គ្មានតំណាងគណបក្សប្រឆាំងចូលរួមផងនោះនឹងធ្វើអោយសភាជាតិដែលជាស្ថាប័ននិតិបញ្ញាតគ្មានប្រជាធិបតេយ្យនៅទេ។ អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **មូរ សុខហួរ** មណ្ឌលកំពតរបស់គណបក្សសមរង្ស៊ីបានមានប្រសាសន៍ថារដ្ឋសភាមិនមានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យទេ រដ្ឋសភាគ្មានសម្លេងពីគណបក្សប្រឆាំង ឬការជជែកបញ្ចេញយោបល់ពីគណបក្ស

ប្រឆាំង។"នៅពេលណាគ្មានតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សប្រឆាំងនឹង គឺអនុម័តដោយគ្មានការជជែកមួយមាត់សោះ គេមិនដែលសភាណាប្រជាធិបតេយ្យណា ដាក់ច្បាប់ឲ្យអនុម័ត អនុម័តដោយគ្មានការជជែក ដឹងពីលើកដៃយកៗ បង្ហាញឃើញថាសភាកម្ពុជាមិនមែនជាសភាប្រជាធិបតេយ្យទេ។"

ស្របគ្នានេះដែរអ្នកតំណាងរាស្ត្រ **យ៉ែម បុញ្ញឫទ្ធិ** មណ្ឌលព្រៃវែងមកពីគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សក៏មានគំនិតយល់ស្របទៅនឹងអ្នកតំណាងរាស្ត្រ មូរ សុខហួរ ដែលថាវាជាការប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរសំរាប់រដ្ឋសភា ប្រសិនបើមិនមានសម្លេងភាគតិចចូលរួមអនុម័តច្បាប់នានា *"យើងយល់ឃើញថាមានការប៉ះពាល់ធ្ងន់ណាស់ ព្រោះរដ្ឋសភាជាស្ថាប័ននិតីបញ្ញាតជាស្ថាប័នកំពូលរបស់ជាតិ ហើយនៅពេលប្រជុំពេញអង្គរបស់រដ្ឋសភាគួរណាស់មានសម្លេងភាគតិចចូលរួម ជាពិសេសសម្លេងគណបក្សប្រឆាំងនៅពេលដែលគណបក្សសម្លេងភាគតិចក្រៅរដ្ឋាភិបាលទាំង២គណបក្សមិនចូលរួមគឺជាការប៉ះពាល់មួយ គួរតែស្ថាប័ននីតិបញ្ញាតគិតគូរឡើងវិញមុននឹងសម្រេចកិច្ចការអីមួយ"*។

ដោយឡែកសំរាប់តំណាងរាស្ត្រគណបក្សកាន់អំណាចវិញយល់ថាការអនុម័តច្បាប់នឹងប្រព្រឹត្តទៅធម្មតាបើទោះជាគ្មានសម្លេង ឬការចូលរួមពិភាក្សាពីគណបក្សប្រឆាំងក៏ដោយ ព្រោះនេះជាសិទ្ធិរបស់គេ ប៉ុន្តែអ្វីដែលជាបញ្ហានោះគឺអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ណាដែលអវត្តមានក្នុងពេលប្រជុំដោយមិនមានការអនុញ្ញាតពីប្រធានរដ្ឋសភា នោះពួកគេនឹងត្រូវប្រឈមនឹងការកាត់ប្រាក់ខែ។ **ជាម យៀប** មណ្ឌលព្រៃវែងមកពីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានមានប្រសាសន៏ថា *"គឺវាមិនអាចទេ (មិនអាចថាមិនប្រកាសជាសាធារណៈទេ) ហើយវាគ្មានអ្វីប៉ះពាល់ទេ គេគិតតែចំនួនទេ(កូរ៉ុម) តែគាត់ត្រូវតែសុំច្បាប់។ អវត្តមានការឈប់តាមតែអំពើចិត្ត ឥឡូវគេកាត់ប្រាក់ខែ ហើយអ្នកដែលមិនបានចូលត្រូវបានអគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភាសុំទៅគណៈកម្មការអចិន្ត្រៃដើម្បីកាត់ប្រាក់ខែ ឥឡូវហ្នឹងសម្ដេចប្រធាន និងគណៈកម្មការអចិន្ត្រៃបានឯកភាពអោយធ្វើ បើមិនអញ្ចឹងទេចេះតែឈប់ពាសវាលពាសកាលមិនចូលរួមប្រជុំ"* ។

ជាមួយគ្នានេះដែរសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះចូលរដ្ឋសភាតែ១លើក ដោយមិនមានការកែប្រែត្រលប់ទៅទីស្ដីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីវិញ គឺចូលតាំងពីថ្ងៃទី ២០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ គិតមកដល់ថ្ងៃប្រជុំគឺមានរយៈពេលតែ ២០ថ្ងៃ (ថ្ងៃធ្វើការ)។ រយៈពេលនេះគឺសំរាប់គណកម្មាការជំនាញរដ្ឋសភាដើម្បីធ្វើការពិនិត្យ មុននឹងដាក់ជូនរដ្ឋសភាពេញអង្គអនុម័ត ប៉ុន្តែជារយៈពេលខ្លីចំពោះសេចក្តីព្រាងច្បាប់សំខាន់បែបនេះ ពាក់ព័ន្ធនឹងថវិកាជាតិ ។

សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គ្រប់គ្រងថវិកា ២០១២ មាន ៥ជំពូក និង១៣ មាត្រា គឺដើម្បីអនុម័តឲ្យរដ្ឋាភិបាលនូវទឹកប្រាក់ ១០ ៧៦៧ ៩៨២លានរៀល ប្រមាណនឹង ២៦០០លានដុល្លាអាមេរិចដើម្បីបែងចែងតាមក្រសួង ស្ថាប័ននានាក្នុងការបំពេញតួនាទីអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសលើគ្រប់វិស័យ។

III ការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ

តាមទិន្នន័យខុមហ្វ្រែលដែលទទួលបានបង្ហាញថា ក្នុងរយៈពេល៣ខែនេះ(តុលា ដល់ធ្នូ ២០១១) ដែលជាពេលដែលអ្នកតំណាងរាស្ត្រកំពុងមមាញឹកនឹងអនុម័តសេចក្តីព្រាងច្បាប់ផ្សេងៗនោះ ចំនួននៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់តំណាងរាស្ត្រមានចំនួនថយចុះជាងត្រីមាសមុន (កក្កដា-កញ្ញា២០១១ ជាពេលចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ)។

ក្នុងរយៈពេលនេះ មានអ្នកតំណាងរាស្ត្រយ៉ាងតិច៦៣រូប (ឬ៥១% នៃអ្នកតំណាងរាស្ត្រសរុប១២៣រូប) បានចុះមូលដ្ឋាន

សរុបបានយ៉ាងតិច៤២៧លើក គឺតិចជាងរយៈពេល៣ខែមុនប្រមាណ១៨% (ពីខែកក្កដា ដល់កញ្ញា ២០១១ អ្នកតំណាងរាស្ត្រចុះមូលដ្ឋានបានសរុប ៥១៩លើក)។

ទោះបីយ៉ាងណា ខុមហ្វ្រែលមិនបានទទួលព័ត៌មានពីការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រនៅក្នុងមណ្ឌលចំនួន៤ គឺមណ្ឌលកែប មណ្ឌលកោះកុង មណ្ឌលប៉ៃលិន និងមណ្ឌលមណ្ឌលគីរី នោះទេ។

<u>ក្រាហ្វិទី២៖ ភាគរយកំណើននៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រតាមគណបក្សចន្លោះពីខែតុលា-ធ្នូ ២០១១ ធៀបនឹងកក្កដា-កញ្ញា ២០១១</u>

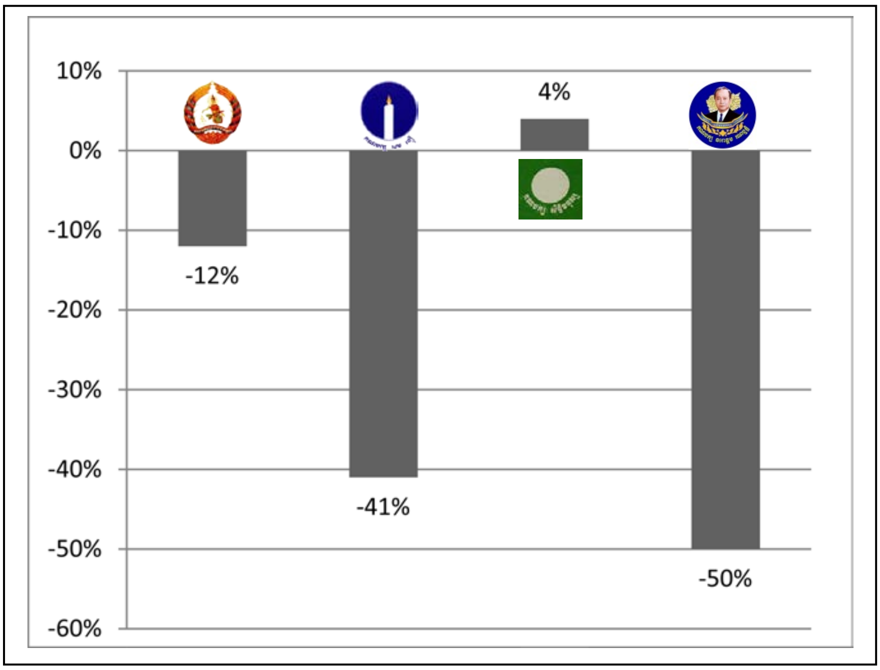

បើគិតជាចំនួនចុះមូលដ្ឋានសរុបតាមគណបក្ស តំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជានិងអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស បានចុះមូលដ្ឋានច្រើនជាងគេ។

ចំណែកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សទាំង៣រូបក៏បានបង្កើនការចុះមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនរហូតដល់ ១៤៩លើក គឺកើនឡើងប្រមាណ៤% ធៀបនឹង៣ខែមុន (ពីកក្កដាដល់កញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ អ្នកតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សបានចុះមូលដ្ឋានចំនួន១៤៣លើក)។

ការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានថយចុះតិចតួចគឺដល់១២% ដែលមានចំនួន២០៨លើកក្នុងត្រីមាសនេះ គឺតិចជាងត្រីមាសមុនដែលអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនេះចុះមូលដ្ឋានបាន ២៣៧លើក និងចំនួនតំណាងរាស្ត្របានថយពី៥៥ រូបដល់៤៦រូបផងដែរ។

ការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីមានការថយចុះច្រើនជាងក្នុងត្រីមាសមុនគឺថយ៤១% ដែលមានចំនួន១១៧លើកនៅត្រីមាសមុនមកត្រឹមតែ៦៩លើកក្នុងត្រីមាសនេះ។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្ស នរោត្តមរណឫទ្ធិបានចុះមូលដ្ឋាន ១ដង (ដែលត្រីមាសមុនចុះបាន២លើក) ។

ក្នុងចំណោមតំណាងរាស្ត្រទាំង៦៣រូបដែលបានចុះមូលដ្ឋាន មានតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាសរុប៤៦រូប (ស្មើនឹង៥១%នៃតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនេះសរុប៩០រូប)។ តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីសរុប១៣រូប(ស្មើនឹង៥០%នៃតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនេះសរុប២៦រូប)។ ចំណែកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សចំនួន៣រូប បានចុះមូលដ្ឋានទាំងអស់ និងតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិ១រូបបានចុះមូលដ្ឋានស្មើនឹង(៥០%នៃតំណាងរាស្ត្រសរុបក្នុងគណបក្ស២រូប) ។

ទោះបីយ៉ាងណាបើគិតជាមធ្យមនៃតំណាងរាស្ត្រម្នាក់ៗដែលចុះមូលដ្ឋានតាមគណបក្សវិញឃើញថាតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សជាមធ្យមចុះបានច្រើនជាងគេ ដោយក្នុងតំណាងរាស្ត្រមួយរូបចុះមូលដ្ឋានជាមធ្យមបាន៥០លើក តំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាជាមធ្យមបាន៥លើកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីជាមធ្យមម្នាក់បាន៥លើក និងគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិ១រូប បាន១លើក។

ក្រាហ្វិកទី២៖ ភាគរយចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រតាមគណបក្សធៀបភាគរយនៃអាសនៈសភាសរុបតាមគណបក្ស

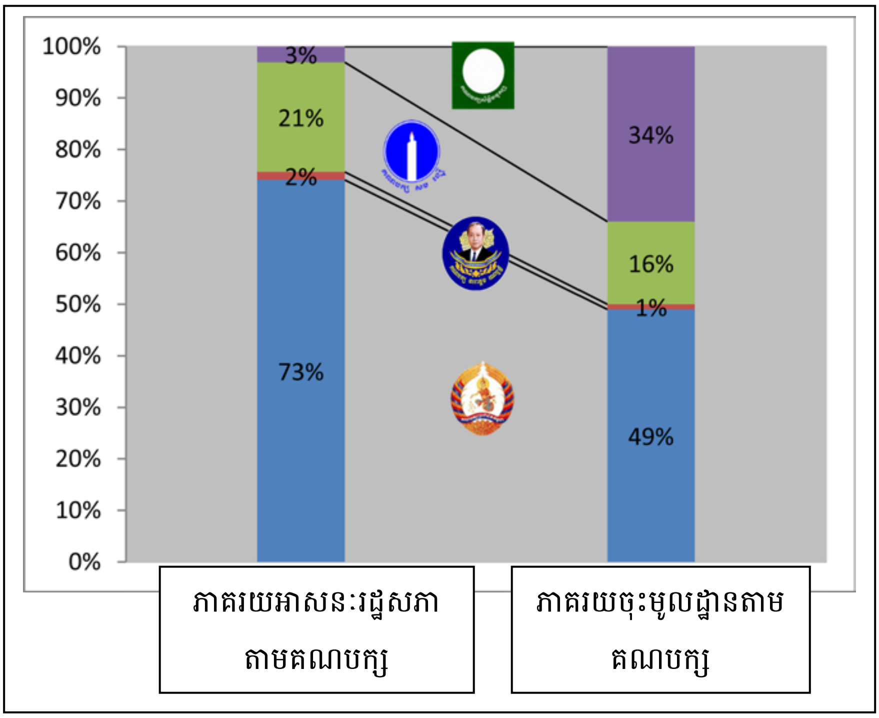

បើគិតតាមសមាមាត្រភាគរយនៃតំណាងរាស្ត្រក្នុងរដ្ឋសភាតាមគណបក្សនិងភាគរយនៃការចុះមូលដ្ឋានសរុបតាមគណបក្សបង្ហាញថាចំនួនចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សដែលមានអាសនៈប្រមាណ៣%បានចុះមូលដ្ឋានបានប្រមាណ៣៤%ស្មើនឹងជិត១២ដងនៃចំនួនអាសនៈសរុបរបស់គណបក្សនេះ។

ចំណែកអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីដែលមានអាសនៈ២១%នៅក្នុងរដ្ឋសភាបានចុះមូលដ្ឋានប្រមាណ១៦%។

ចំណែកអ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិគឺស្ទើរតែសមាមាត្រទៅនឹងអាសនៈរដ្ឋសភាដែលគណបក្សនីមួយៗទទួលបានក្នុងរដ្ឋសភាដែលរួមគ្នាមានអាសនៈ១.៥%ក្នុងរដ្ឋសភាក៏ចុះមូលដ្ឋានបាន១%ដែរ។

គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាដែលមានអាសនៈសរុប៧៣%នៅរដ្ឋសភាចុះមូលដ្ឋានបានតែ៤៩%នៃការចុះមូលដ្ឋានសរុបដែលចំនួននេះគឺស្មើនឹងជាងពាក់កណ្តាលនៃចំនួនអាសនៈរបស់គណបក្សនេះក្នុងរដ្ឋសភាប៉ុណ្ណោះ។

តារាងទី២៖ គោលបំណងនៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រតាមគណបក្ស

គោលបំណងនៃការចុះមូលដ្ឋានទាំង ៤២៧លើករបស់តំណាងរាស្ត្រទាំង៦៣រូប	**គណបក្សនយោបាយ**				សរុបគោលបំណង
	៤៦រូប	**១៣ រូប**	**៣ រូប**	**១ រូប**	
សាកសួរសុខទុក្ខចែកអំណោយនិងការសម្ពោធសមិទ្ធផលនានា	១៣៥ (៦៥%)	៣៦ (៥២%)	១១៧ (៧៩%)	១ (១០០%)	២៨៩ (៦៧%)
ការចុះពង្រឹងផ្ទៃក្នុងនិងបណ្តាញគណបក្ស	៤១ (២០%)	២៩ (៤២%)	៣១ (២១%)	០	១០១ (២៤%)
ការចុះអមដំណើរជាក្រុមឬអមដំណើរថ្នាក់ដឹកនាំ	២៨ (១៣%)	០	០	០	២៨ (៦%)
ការចូលរួមក្នុងវេទិកាសាធារណៈ	៤ (២%)	២(៣%)	១(១%)	០	៧ (២%)
ការអន្តរាគមន៍និងដោះស្រាយបញ្ហានានា	០	២(៣%)	០	០	២ (១%)
សរុបគោលបំណងតាមគណបក្ស	**២០៨**	**៦៩**	**១៤៩**	**១**	**៤២៧ (១០០%)**

តារាងទី២បានបង្ហាញថា ការចុះមូលដ្ឋានភាគច្រើនរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគឺផ្តោតទៅលើគោលបំណងសាកសួរសុខទុក្ខ ចែកអំណោយនិងការសម្ពោធសមិទ្ធផលនានាដែលសរុបមានរហូតដល់២៨៩លើក (ឬ៦៧%នៃការចុះមូលដ្ឋានសរុប)ដែលមានការកើនឡើងជាងរយៈពេល៣ខែមុនព្រោះតែជាពេលកៀកនឹងការបោះឆ្នោតព្រឹទ្ធសភា នៅដើមខែមករា ឆ្នាំ២០១២ និងឃុំសង្កាត់២០១២ខាងមុខនេះដែលគណបក្សត្រូវចុះជួបប្រជាជនដើម្បីបង្កើនប្រជាប្រិយភាពរបស់ពួកគាត់។ ការចុះអមដំណើរថ្នាក់ដឹកនាំ៦% ការចុះពង្រឹងផ្ទៃក្នុងនិងបណ្តាញគណបក្សមាន២៤%។ ដោយឡែកការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រក្នុងគោលបំណងចូលរួមវេទិកា ឬសិក្ខាសាលាសាធារណៈមានតិចតួចប៉ុណ្ណោះសរុបបាន ៧លើក (២%នៃការចុះមូលដ្ឋានសរុប)។ ចំណែកការចុះអន្តរាគមន៍វិញនៅតែមានតិចតួចនៅឡើយគឺត្រឹម២លើក ស្មើនឹង១%នៃការចុះមូលដ្ឋានសរុប ដែលចំនួននេះបានថយចុះតិចជាងរយៈពេល ៣ខែមុនទៀត បើទោះជាមួយរយៈក្រោយៗនេះកម្ពុជាកំពុងប្រឈមនឹងជំលោះដីធ្លី និងការបណ្តេញចេញប្រជាជនចេញពីលំនៅដ្ឋានអាណាធិបតេយ្យក៏ដោយ។

- **ការចុះមូលដ្ឋានរបស់តំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា (៤៦រូប ចុះបានសរុប ២០៨លើក)៖**ជាសរុបតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានចុះមូលដ្ឋានច្រើនជាងគណបក្សផ្សេងៗ។ ក្នុងនោះ៦៥%នៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាគឺក្នុងគោលបំណងសួរសុខទុក្ខចែកអំណោយនិងសម្ពោធសមិទ្ធផលនានា(១៣៥លើក) និងក្នុងគោលបំណងអមដំណើរថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួន (១៣%)។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាក៏បានចុះមូលដ្ឋានក្នុងគោលបំណងពង្រឹងគណបក្សរបស់ខ្លួនដែលសរុបមាន ២០%។ ចំណែកការចុះមូលដ្ឋានក្នុងគោលបំណងចូលរួមវេទិកា និងសិក្ខាសាលាសាធារណៈមាន២% (៤លើក)។

ករណីខ្លះៗនៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាមានដូចជា៖

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **គ្រួច សំអាន** បានអញ្ជើញចុះចែកអំណោយប្រជាពលរដ្ឋរងគ្រោះដោយទឹកជំនន់នៅភូមិកោះនរោ ចំនួន៣៥៧គ្រួសារនិងឧបត្ថម្ភថវិកាបន្ថែម១គ្រួសារ១០០០០រៀលសរុបអស់ថវិកាចំនួន ៣៥៧០០០០រៀល កាលពីថ្ងៃទី១១ ខែតុលាឆ្នាំ២០១១។

- **ការចុះមូលដ្ឋានរបស់តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ី (១៣រូប ចុះសរុបបាន៦៩លើក)៖** ចំណែកការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សសមរង្ស៊ីបានសួរសុខទុក្ខ(៥២% ឬ៣៦លើកនៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់គណបក្សនេះសរុប) ការពង្រឹងបណ្តាញគណបក្ស (ស្មើនឹង៤២% ឬ២៩លើក)និងការចូលរួមវេទិកាសាធារណៈ(ស្មើនឹង៣%ឬ២លើក) និងការចុះមូលដ្ឋានក្នុងគោលបំណងអន្តរាគមន៍ស្មើគ្នាដែលសរុបរួមមាន៣%(២លើក)។ ចំណែកការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ី ក្នុងគោលបំណងអមដំណើរថ្នាក់ដឹកនាំខាងគណៈកម្មាធិការខុមហ្វ្រែលមិនបានទទួលព័ត៌មានទាក់ទងនឹងការចុះមូលដ្ឋាននេះទេ។

ករណីខ្លះៗនៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីមានដូចជា៖

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **គីមសួរ ភីរិទ្ធិ** នៅមណ្ឌលកំពង់ចាម បាននាំមុខគេក្នុងការចុះមូលដ្ឋានក្នុងចំណោមតំណាងរាស្ត្របានចុះមូលដ្ឋានបានចុះចំនួន១២ដង កាលពីថ្ងៃទី៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ បានចុះជួបកម្មកររោងចក្រ អ៊ឹម និង វ៉េ ប្រមាណជាង ២០០០នាក់ដែលបានធ្វើកូដកម្ម ទាមទារអោយរោងចក្របន្តការងារដល់ក្រុមសហជីប ដែលរោងចក្របានបញ្ឈប់ដោយសារការរើសអើងនិងទាមទារសុំឲ្យរោងចក្រទទួលយកនូវសេចក្តីស្នើសុំ៧ចំនុចទៀតដែលជាលក្ខខណ្ឌសំរួលដល់កម្មករកម្មការិនី។

- **ការចុះមូលដ្ឋានរបស់តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស (៣រូប ចុះបានសរុប ១៤៩លើក)៖** តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សបានផ្តោតលើចុះសួរសុខទុក្ខ ចែកអំណោយដែលមានដល់ទៅ៧៩% (១១៧លើក) នៃការចុះមូលដ្ឋានសរុបរបស់គណបក្សនេះ។ ការចុះពង្រឹងគណបក្សមាន២១% (៣១លើក) និងចូលរួមជាវាគ្មិននៅវេទិកាសាធារណៈ១% (១លើក)។

គណៈកម្មាធិការខុមហ្វ្រែលមិនបានទទួលព័ត៌មានទាក់ទងនឹងការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សក្នុងគោលបំណងជួយអន្តរាគមន៍បញ្ហារបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងក្នុងគោលបំណងអមដំណើរថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួននោះទេ។

ករណីខ្លះៗនៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សមានដូចជា៖

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **កឹម សុខា** មកពីមណ្ឌលកំពង់ចាម បាននាំមុខគេក្នុងការចុះមូលដ្ឋានក្នុងចំណោមតំណាងរាស្ត្របានចុះមូលដ្ឋាននិងក្នុងបក្សរបស់ខ្លួនបានចុះចំនួន៧១ដង។ កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ អញ្ជើញចូលរួមប្រជុំនៅឃុំកំពង់ប្រាំងស្រុកពារាំង គោលបំណងសំណេះសំណាល និងសួរសុខទុក្ខភ្ញៀវចូលរួមប្រហែល៥០០នាក់។

- **ការចុះមូលដ្ឋានរបស់តំណាងរាស្ត្រគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិ (១រូប ចុះបាន១លើក)**៖ខុមហ្វ្រែលទទួលបានព័ត៌មានតែការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រសរុប១លើកក្នុងគោលបំណងចុះសួរសុខទុក្ខប្រជាជន(១លើក) ។

ករណីខ្លះៗនៃការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សនរោត្តមរណឫទ្ធិមានដូចជា៖

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **សៅ រ៉ានី** បានអញ្ជើញសំណេះសំណាល និងសួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋមានភ្ញៀវចូលរួម៦០០នាក់ ក្នុងនោះមានចែកសោហ៊ុយបន្តិចបន្តួចផងនៅឃុំស្វាយអន្ទរស្រុកស្វាយអន្ទរខេត្តព្រៃវែង កាលពីថ្ងៃទី២២ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១១។

IV សង្ខេបព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗទាក់ទងសភា និងតំណាងរាស្ត្រ

សភានៅតែមិនទាន់មាននីតិវិធីច្បាស់លាស់ក្នុងការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រ

រដ្ឋសភា ដែលតែងតែសំរួលដល់ការស្នើសុំរបស់ក្រសួងយុត្តិធម៌ក្នុងការស្នើសុំព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រដើម្បីអាចឲ្យតុលាការអាចកោះហៅតំណាងរាស្ត្រទៅសាកសួរទាក់ទងនឹងបណ្តឹងបាននោះ នៅតែមិនទាន់មាននិតីវិធីណាមួយច្បាស់លាស់ក្នុងការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិសមាជិកសភារបស់ខ្លួន ចែងឲ្យច្បាស់ពីការព្យួរ និងការប្រគល់អភ័យឯកសិទ្ធិមកវិញ។ ការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិនេះតែងតែធ្វើឡើងដោយមិនមានការពិភាក្សា សាកសួរ ផ្តល់ឱកាសដល់តំណាងរាស្ត្រដែលនឹងត្រូវដកអភ័យឯកសិទ្ធិបានបកស្រាយពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្តឹង មុនឲ្យសមាជិកសភាផ្សេងៗទៀតបានយល់ មុននឹងធ្វើការសំរេចចិត្តព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិ។

នៅក្នុងការច្បាប់លក្ខន្តិកៈស្តីពីតំណាងរាស្ត្របានចែងថា សេចក្តីសុំលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភារបស់តំណាងរាស្ត្ររូបណាមួយត្រូវធ្វើទ្បើងដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ ដោយមានភ្ជាប់សេចក្តីថ្លែងហេតុមកជាមួយផងផ្ញើជូនប្រធានរដ្ឋសភា។

ការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិនេះទាមទារឲ្យមានសម្លេងភាគច្រើនយ៉ាងតិច ២/៣នៃសមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល។ នេះក៏មានន័យថាសមាជិករដ្ឋសភាទាំងអស់អាចមានសិទ្ធិមិនលើកដៃត្រូវតែយល់ព្រមព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិនេះដែរ បើទោះជាមានការស្នើសុំពីក្រសួងយុតិធម៌ក៏ដោយ។

ទោះបីយ៉ាងណាក៏អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **ជាម យៀប** មានប្រសាសន៍ពាក់ព័ន្ធនឹងនិតិវិធីនៃការដកអភ័យឯកសិទ្ធិនេះថារដ្ឋសភាត្រូវតែព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិតាមការស្នើរសុំរបស់ក្រសួងយុតិធម៌ដើម្បីបើកផ្លូវឲ្យតុលាការចោទសួរអ្នកតំណាងរាស្ត្របាន *"គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍បានឯកភាពថាំបាច់ត្រូវតែលើកអភ័យឯកសិទ្ធិសភារបស់លោក ចាន់ ចេង ដើម្បីអាចឲ្យតុលាការ*

សាកសួរព័ត៌មាន ឬបំភ្លឺអំពីសំណួររបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬរបស់ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទៅតាមអ្វីដែលមានចែងនៅក្នុងប្រធានបទនៃពាក្យបណ្តឹង។"

អ្នកតំណាងរាស្រ្ត **ចាន់ ចេង** ត្រូវបានរដ្ឋសភាដកអភ័យឯកសិទ្ធិកាលពីថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ កន្លងទៅនេះ ក្រោមសម្លេង៨៨/៩៧ ដោយសាមីខ្លួនមិនបានទទួលលិខិតជាផ្លូវការណាមួយពាក់ព័ន្ធនឹងការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិនេះ។ "*ខ្ញុំមិនបានដឹងសោះថាមានគេប្តឹងខ្ញុំ ហើយខ្ញុំក៏មិនបានទទួលឯកសារជាផ្លូវការណាមួយពីក្រសួងថាគេចោទខ្ញុំ និងលិខិតសូមព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិខ្ញុំទេ។*"

សរុបមកមានន័យថាមិនថាទោះជារឿងរ៉ាវកើតឡើងយ៉ាងណា យុត្តិធម៌ ឬមិនយុត្តិធម៌ សមហេតុផល ឬមិនសមហេតុផលយ៉ាងណា គឺរដ្ឋសភាត្រូវតែសម្រេចព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់សមាជិកខ្លួនទៅតាមរាល់ការស្នើសុំរបស់តុលាការដោយរដ្ឋសភាមិនចាំបាច់ពិចារណាលើហេតុផលនៃដើមចងនៃបណ្តឹងដែរ។

តែប្រសិនបើមើលនៅក្នុងមាត្រា ១៣ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈតំណាងរាស្រ្តបានចែងផងដែរថាការឃុំខ្លួន ឬការចោទប្រកាន់តំណាងរាស្រ្តណាត្រូវផ្អាក ប្រសិនបើរដ្ឋសភាបញ្ចេញមតិឲ្យផ្អាកតាមមតិភាគច្រើន ៣ភាគ៤នៃចំនួនសមាជិករដ្ឋសភាទាំងមូល។

រដ្ឋសភាមិនប្រាកដថានឹងត្រូវតែព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិរាល់គ្រប់ការស្នើរបស់ក្រសួយុត្តិធម៌ដែរ គឺពួកគាត់អាចមានសិទ្ធិបដិសេធ និងចាត់វិធានការឲ្យផ្អាកចំពោះការស្នើនេះ។

អ្នកតំណាងរាស្រ្តមកពីគណបក្សផ្សេងៗទៀត ក៏យល់ថាការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិនេះគឺមិនបានផ្តល់សិទ្ធិដល់សាមីខ្លួនបានបញ្ចេញមតិក្នុងការការពារខ្លួនមុននឹងសភាពេញអង្គលើកដៃដកអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់គាត់ ពិសេសធ្វើឲ្យតំណាងរាស្រ្តផ្សេងៗបានជ្រាបជាព័ត៌មានជាក់លាក់ផង និងដើម្បីឲ្យតំណាងរាស្រ្តដែលត្រូវគេព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិនោះបានអស់ចិត្ត។

រដ្ឋសភាកន្លងមកមានការស្នើសុំពីសំណាក់សង្គមស៊ីវិលមួយចំនួន ក៏ដូចជាអ្នកតំណាងរាស្រ្តមួយចំនួនដែលមកពីគណបក្សប្រឆាំង បានធ្វើការស្នើសុំឲ្យមានការបង្កើតគណៈកម្មការចម្រុះដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតក្នុងការដកអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អ្នកតំណាងរាស្រ្ត ដែលកន្លងមកនៅក្នុងរដ្ឋសភាគ្មានគណៈកម្មការក្នុងការស៊ើបអង្កេតក្នុងការដកអភ័យឯកសិទ្ធិនោះទេ ការបង្កើតគណៈកម្មការចម្រុះមកនេះ គឺដើម្បីធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋក៏ដូចជាម្ចាស់ឆ្នោតយល់ឃើញថារដ្ឋសភាជាស្ថាប័នមួយដែលឯករាជ្យ ។ អ្នកតំណាងរាស្រ្ត **សុន ឆ័យ** មកពីគណបក្សសមរង្ស៊ីមណ្ឌលភ្នំពេញមានប្រសាសន៍ថាការដកអភ័យឯកសិទ្ធិលោក ចាន់ ចេង នេះជារឿងនយោបាយ។លោកបានលើកឡើងថា រដ្ឋសភាកម្ពុជាមិនមែនជាស្ថាប័នឯករាជ្យនោះឡើយ វាជាស្ថាប័នប្រថាប់ត្រា "*នៅក្នុងគោលការណ៍ច្បាប់មិនមានអ្នកណាមានទោសមុន តុលាការកាត់ទោសទេ។ ការសម្រេចរបស់សម្តេច ហេង សំរិន គឺខុសច្បាប់តែម្តង ដូចច្នេះហើយបានជាយើងសុំឲបង្កើតគណៈកម្មការចម្រុះដើម្បីធ្វើការស៊ើបបអង្កេតមុននឹងការដកអភ័យឯកសិទ្ធិឯកឧត្តម ចាន់ ចេង*"។

អ្នកតំណាងរាស្រ្ត **យ៉ែម បុញ្ញឫទ្ធិ** មកពីគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សមណ្ឌលព្រៃវែងបានមានប្រសាសន៍ថា វាមានភាពអយុត្តិធម៌ ហួសហេតុ មិនមែនការឯកភាពគ្នា "*មុននឹងសម្រេចព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អ្នកតំណាងរាស្រ្ត យ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមាន*

ការពិភាក្សាដែរចំពោះអ្នកដែលរងគ្រោះ អ្នកដែលត្រូវដកអភ័យសិទ្ធិ កន្លងមកយើងសង្កេតឃើញថាមិនមានឲ្យមានការពិភាក្សា និងសួរដេញដោលនូវជុំវិញការព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិ"។

អ្នកតំណាងរាស្ត្រ **គុជ ម៉ូលី** មកពីគណបក្សហ្វ៊ុនស៊ិនប៉ិចនៅមណ្ឌលកំពង់ធំបានមានប្រសាសន៍ស្រដៀងនេះផងដែរថា *"គួរតែម្ចាស់គ្នាអស់ចិត្ត មុននឹងដកអភ័យគាត់ ម្ចាស់ខ្លួនដែលត្រូវគេដកអភ័យឯកសិទ្ធិបានបំភ្លឺនៅមុខតំណាងរាស្ត្រទាំងអស់ឲ្យគាត់ដឹង"។*

អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ីចំនួន ៤រូប ត្រូវធ្លាប់ត្រូវបានរដ្ឋសភាដកអភ័យឯកសិទ្ធិក្នុងអណត្តិទី៤នេះ គឺអតីតអ្នកតំណាងរាស្ត្រ សមរង្ស៊ី អ្នកតំណាងរាស្ត្រ ហូរ វ៉ាន់ អ្នកតំណាងរាស្ត្រ មូរ សុខហួរ និងចុងក្រោយនេះគឺអ្នកតំណាងរាស្ត្រ ចាន់ ចេង។ រាល់ករណីព្យួរអភ័យឯកសិទ្ធិកន្លងមក ម្ចាស់សាមីខ្លួនមិនដែលបានឡើងបំភ្លឺនៅមុខសមាជិករដ្ឋសភាទេ ហើយក៏មិនធ្លាប់មានការជជែកពិភាក្សាដេញដោលក្នុងកិច្ចប្រជុំពេញអង្គទេ។

****

ទិន្នន័យការចុះមូលដ្ឋានរបស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រត្រូវបានប្រមូលមកពី៖ ការិយាល័យតំណាងរាស្ត្រនៅតាមមណ្ឌលនីមួយៗ សាខាគណបក្សជាប់ឆ្នោតនីមួយៗនៅតាមខេត្ត គេហទំព័រ (website) របស់គណបក្ស ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងរបាយការណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ។ អ្នកតំណាងរាស្ត្រអាចផ្តល់ព័ត៌មានពីការចុះមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនតាមអាស័យដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរីនិងយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា

ខុមហ្វ្រែល COMFREL

ផ្ទះលេខ១៣៨ផ្លូវ១២២ទឹកល្អក់១ទួលគោកភ្នំពេញប្រអប់សំបុត្រលេខ១១៤៥
ទូរស័ព្ទ០២៣៨៨៤១៥០/០១២ ៩៤២ ០១៩ ទូរសារ០២៣៨៨៥៧៤៥
អ៊ីម៉ែល៖comfrel@online.com.kh គេហទំព័រ៖www.comfrel.org